STRESZCZENIE PRACY DOKTORSKIEJ W WERSJI POLSKIEJ I ANGIELSKIEJ

Niniejsza praca ukazuje proces tworzenia się jazzu europejskiego w kontekście wpływu różnorodności kulturowej Europy na obraz gatunku, ze szczególnym uwzględnieniem twórczości oraz cech wykonawczych wybranych europejskich trębaczy jazzowych.

Przedstawiono tu jazz europejski z jego odrębnościami i indywidualnymi cechami brzmienia, różniącymi się od muzyki jazzowej głównego nurtu. O ile w przypadku historii jazzu amerykańskiego można znaleźć liczne publikacje naukowe opisujące proces tworzenia się gatunku i wpływu różnych czynników go kształtujących, o tyle jazz europejski ukazywany jest zazwyczaj fragmentarycznie, prace naukowe dotyczą poszczególnych jego gałęzi, a nie stylistyki uprawianej współcześnie jako całość. Zlepek powstałych w Europie kierunków tworzy obecnie w znacznej mierze odrębny styl muzyczny. W pracy podjęto próbę ukazania dynamiki rozwoju jazzu na jego wielu płaszczyznach z uwzględnieniem tych aspektów, które dokonały się na gruncie jazzowej muzyki europejskiej od początku jej powstania, co ostatecznie pozwala twórczość Europy uznać za nierozerwalną z całościowym obrazem światowej muzyki jazzowej.

Pierwsza część pracy przedstawia rys historyczny kształtowania się jazzu w Europie. Uwzględniono tu początki wykonawstwa amerykańskiej odsłony tej muzyki oraz późniejszą ewolucję gatunku i krystalizację jego europejskich cech.

Na podstawie prześledzenia procesu adaptowania muzyki jazzowej ze Stanów Zjednoczonych wyróżniono najistotniejsze europejskie ośrodki muzyczne, które w rozmaity sposób przełożyły język wypowiedzi muzycznej zaczerpnięty z Ameryki na swój własny. W dalszej fazie inspirując się wzajemnie wykształciły w szerszej perspektywie nowy odrębny styl gry.

Europejski odłam jazzu w dalszej części pracy podlega analizie porównawczej poszczególnych elementów dzieła muzycznego (ze szczególnym uwzględnieniem powstałych w Europie cech). Dotyczy ona interpretacji swingu, brzmienia, aranżacji, instrumentarium czy kompozycji w europejskiej muzyce jazzowej w ogóle. Z jednej strony omawiany gatunek jawi się w wielu odsłonach zależnych od szerokości geograficznej, z drugiej zaś można dostrzec cechy wspólne, które ostatecznie wpływają na obraz jazzu europejskiego w znaczeniu ogólnym. Ukazane są w pracy różnorodne czynniki kształtujące powstałą na Starym Kontynencie stylistykę gry takie jak m. in. realia kulturowe poszczególnych ośrodków, usposobienie czy panujący na danych obszarach klimat.

Tę część pracy wieńczy szczegółowa analiza twórczości wybranych trębaczy jazzowych Europy – Enrico Ravy, Tomasza Stańki oraz Markusa Stockhausena. Ich działalność oraz

prezentowane postulaty artystyczne ukazane są w szerokim kontekście warunków kształtowania się ich wrażliwości artystycznej. Dorobek każdego z poszczególnych muzyków stanowi jednocześnie transparentny przykład europejskiej muzyki jazzowej. Na podstawie opisu różnorodności omówionych twórców (zarówno w aspekcie trąbkowego warsztatu wykonawczego jak i rodzaju tworzonej przez nich muzyki), ukazano rozległość stylistyczną jazzu europejskiego oraz podjęto próbę odnalezienia i zdefiniowania wspólnych dla wszystkich cech.

Kolejnym rozdziałem jest szczegółowa analiza dzieła artystycznego pracy doktorskiej, na które składa się nagranie czterech utworów skomponowanych przez autora pracy oraz jedno z najbardziej znaczących dzieł jazzu europejskiego – Svantetic Krzysztofa Komedy. Poprzez wnikliwe przyjrzenie się zastosowanym strukturom muzycznym, wykorzystanym środkom artystycznym oraz ogólnemu nastrojowi nagrań doktorskich, omówienie tej części pracy polega na jednoczesnym ukazaniu zawartej w nich warstwy kompozytorskiej, aranżacyjnej i rzecz jasna wykonawczo – interpretacyjnej z połączeniem muzykologicznej analizy dzieła i wyszczególnieniem obecnych w nagraniach cech typowych dla jazzu europejskiego. Przedstawiono także wynikające stąd różnice i podobieństwa jazzu w jego głównym nurcie z powstałą na Starym Kontynencie muzyczną wrażliwością oraz estetyką wykonawczą.

Materiał muzyczny został zamieszczony na płycie CD dołączonej w kopercie do ostatniej strony pracy.

ENGLISH SUMMARY OF THE DOCTORAL THESIS

This work shows the process of creating European jazz with regards to the impact of Europe's cultural diversity on the image of the genre, with particular emphasis on the creativity and performance features of selected European jazz trumpeters.

European jazz is presented here with its features and distinct sound that are different from mainstream jazz music. As far as American jazz history is concerned, you can find numerous scientific publications describing its infancy, development, and its various influences. However, European jazz is usually presented in fragments - the scientific works relate to its particular branches, but not to the overall style cultivated today. The blending of different musical styles within jazz is creating a new and distinct musical style. This work attempts to show the dynamics of jazz development on many levels, including the events which have taken place in European jazz music since its inception, ultimately allowing Europe's contributions to be considered inseparable from the overall landscape of global jazz music.

The first part of the work presents the historical outline of jazz in Europe. Included here are the beginnings of American jazz music, the subsequent evolution of the genre, and the crystallization of its European characteristics.

By tracing the adoption of jazz music from the States to Europe, one can find the most significant European music centers that, in various ways, translated the language of American music into their own. From a broader perspective, in a later phase, they developed a new style of playing through inspiring each other.

Later in the work, the European branch of jazz is subjected to a comparative analysis of individual elements of the musical work (with particular emphasis on those features created in Europe). Included is European jazz music's interpretation of swing, its sound, its instrumentation, as well as its general arrangement and composition. Even though the characteristics of the genre in question seem to depend on latitude, one can see common features, which ultimately affect the image of European jazz in general. This work shows various factors that shaped the style of playing that emerged in the Old Continent, including the cultural realities of individual centers, disposition, and the climate in the areas concerned.

This part of the work ends with a detailed analysis of the pieces of selected jazz trumpeters Europe - Enrico Rava, Tomasz Stańko, and Markus Stockhausen. Shown here is how the musicians' artistic sensitivities, which were shaped by various factors, influenced the latter's artistic theories and activities. The achievements of each of the individual musicians is also a transparent example of European jazz music. The author shows the stylistic breadth of European jazz and attempts to find and define common characteristics based on the description of the diversity of the artists that were discussed, both in terms of the trumpet performance technique and the type of music they create.

The next chapter is a detailed analysis of the artistic work of the doctoral dissertation, consisting of the recordings of four songs composed by the author and one of the most significant pieces of European jazz - Svantetic by Krzysztof Komeda. This work carefully studies the musical structures, artistic qualities and the mood contained in the doctoral recordings. It also describes the composition, arrangement, performance, and interpretation of the pieces, as well as analyzes their musicological layers, detailing features typical for European jazz. Finally, the author also points out the differences and similarities in musical sensitivity and performance aesthetics between mainstream jazz and the Old Continent.

The CD containing the doctoral recordings is inside of the envelope attached to the last page of this work.